

Lars Holo

Vestmarkveien 198

1341 Slepender

Telefon 98 29 45 71 - E-post: Lars.Holo@adeb.no

Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Vestmarka, 5. februar 2015

Miljøvernavdelingen

Postboks 8111 Dep

0032 Oslo

BEHANDLING AV STADFESTELSE AV PRIVAT REGULERINGSPLAN ETTER
MARKALOVENS § 6 ANDRE LEDD: SKI- OG SKISKYTINGSANLEGG I VESTMARKA
I BÆRUM KOMMUNE

1 INNLEDNING

Jeg viser til e-postutveksling og telefonsamtale tirsdag 2. februar og e-post i dag fra overingeniør Marit Lillesveen om denne saken.

Jeg er en av de berørte beboerne i området nær den planlagte ski- og skiskytingsarenaen. Sammen med nærmere 50 andre beboere i og brukere av området har jeg skrevet en rekke uttalelser til Bærum kommune om det private planforslaget. De fleste av uttalelsene er blant de saksdokumentene som kommunen har oversendt til fylkesmannen. Det fremgår av brevene hvilken tilknytning jeg har til saken.

2 ANMODNING OM MØTE MED FYLKESMANNENS MILJØVERNAVDELING

Jeg tillater meg å gjenta anmodningen om et møte med representanter for fylkesmannen før saken sluttbehandles og oversendes til Klima- og miljødepartementet. Jeg vil i så fall møte sammen med leder av Bærum Natur- og Friluftsråd, Rigmor Arnkværn. Jeg ber vennligst om at fylkesmiljøvernssjefen og en representant for behandlingen av forurensningsspørsmål deltar i møtet.

Hvis anmodningen ikke etterkommes, ber jeg uansett om at dette brevet med vedlegg blir vurdert av fylkesmannen og at det følger saken til departementet, eventuelt.

Anmodningen begrunnes med at dette gjelder en svært viktig og meget kontroversiell sak som det er avgjørende for alle parter å sikre en grundig behandling av. Dokumentmengden er uvanlig stor til å være en sak om en avgrenset regulerings- og detaljplan. Vi har påvist

mangler og feil i konsekvensutredningen. I tillegg er det kommet opp flere nye forhold som ikke har vært kjent eller tilstrekkelig belyst tidligere. Dette kommer jeg tilbake til i brevet.

Jeg vil i dette punktet begrunne behovet for et møte nærmere:

Vestmarkveien og parkeringsplassen der ski- og skiskytingsanlegget er planlagt plassert, er den viktigste og mest benyttede av inngangene til Vestmarka. Denne inngangen til marka benyttes av befolkningen både i Bærum og Asker, og den benyttes i stor utstrekning både på hverdagene og i helgene, året rundt.

Blant brukerne er det et betydelig antall utøvere av det allmenne friluftslivet samt mange utøvere av uorganisert og organisert trening og organiserte aktiviteter. Det er ikke noe bebygd anlegg der i dag, og det har aldri vært opparbeidet noen idrettsarena der. Parkeringsplassen ligger innerst ved den åpent tilgjengelige delen av Vestmarkveien. Den ligger inntil den planlagte skytebanen slik at brukerne kommer tett innpå skytebanen med den skytestøyen og usikkerheten for vådeskudd som den nødvendigvis fører med seg. De som benytter Vestmarkveien fra parkeringsplassen og videre innover, må bevege seg i skuddretningen i hele banens bredde høyere enn standplass. De som tar av fra Vestmarkveien deretter og benytter skogsbilveien eller stiene nordover i stigende terreng på vestsiden av skytebanen, vil bli eksponert for vådeskudd uten noen beskyttelse på banen. De mange som ikke benytter Vestmarkveien videre innover, går sørover i et meget stigende terreng i skuddsektoren opp til skileikområdet og det opparbeidede turanlegget Nedre Gupu og gården og serveringsstedet Gupu Gård som ligger ca 60 høydemeter høyere enn standplass innen skuddvidde for den ammunisjonen som skiskyttere bruker. I skuddsektoren i dette høyereliggende terrenget vil skytestøyen og den reelle risikoen for vådeskudd utgjøre en betydelig belastning for samtlige brukergrupper.

Ved beregningene av skytestøyen er det ikke tatt hensyn til det skålformede terrenget som medfører mer langtrekkende og mer konsentrerte lydbølger enn om det hadde vært flatt lende.

Skytebanen skal etter kommunestyrets vedtak kunne benyttes hele året på alle ukedagene, både på hverdagene, i helgene og på alle bevegelige helligdager. Den skal kunne benyttes både til trening og konkurranser med høye deltakerantall.

Det er ikke bare en risiko, men direkte sannsynlig at grunnvannet, som forsyner beboernes brønner, og vassdraget Stokkerelva, Åstad naturreservat og Neselva i Asker med ender, ål, gytende sjøørret, bekkeørret og andre organismer, vil bli utsatt for blyforurensning over tid. Det antall skudd som klubbene forventer, slik de selv har uttalt i plandokumentet med konsekvensutredning, er opp til 400 000 årlig. Siden prosjektilene er av bly, uten mantel slik at fragmenteringspotensialet er stort, og veier ca 2,6 gram, utgjør dette over ett tonn bly hvert år, hvorav en relativt større andel blir fragmentert enn ved andre rifleskytebaner. Det er helt urealistisk å tro at brukerne av skytebanen vil være i stand til å etterkomme de absolutte kravene til fjerning av prosjektilene og blyfragmentene fra prosjektilene, som det er nødvendig å stille. Konsekvensutredningen og senere notat fra Multiconsult inneholder ikke noen konkret beskrivelse av hvordan dette er tenkt gjennomført i praksis, slik at regulerings- og detaljplanen hittil har vært behandlet på et mangelfullt og ufullstendig grunnlag.

Det planlagte ski- og skiskytingsanlegget har som uttalt intensjon å legge til rette for *økt bruk* av Vestmarka gjennom denne inngangen. I plandokumentet med konsekvensutredning er det

erkjent at Vestmarkveien i perioder allerede er sprengt og har store utfordringer mht kapasitet og sikkerhet. Dette gjelder allerede også på hverdagene og ikke bare i helgene. Det er en ubestridt forutsetning for planen at kommunen ikke kommer til å foreta noe som øker kapasiteten eller styrker sikkerheten oppover langs Vestmarkveien. Forutsetningen om busstransport til konkurransene om vinteren er helt urealistisk da veien er smal, bratt og svingete og ikke har noen mulighet til å bli benyttet av busser til avlastning for det høye antallet biler som uansett vil trafikkere veien samtidig. Politiets logger dokumenterer at det hver vinter skjer uhell med utforkjøringer, kollisjoner og situasjoner hvor veien er uframkommelig i perioder fordi biler blir stående fast. I år har det allerede forekommet at rutebussen har kjørt utfor veien. Behovet for utrykningskjøretøy er på det sterkeste når det er konkurranser på skytebanen og i løypene samtidig med det betydelige antallet andre brukere. Fremkommeligheten for utrykningskjøretøy blir tilsvarende redusert, og risikoen for at de hindres helt, er økende.

Jeg belyser problemene med dette:

Bilag 1: Fotografier fra Vestmarkveien med billedtekst

Det er ingen tvil om at det her, av mange grunner, står om alvorlige konsekvenser på kort og lang sikt. Denne lokaliseringen av en helårs skytebane for trening og konkurranser er direkte uegnet. Det hjelper ikke at idretten og kommunens politikere mener at det ikke er noen bedre alternative i Bærum. Denne lokaliseringen må uansett bedømmes for seg.

Hvis reguleringsplanen blir stadfestet og skytebanen blir opparbeidet og tatt i bruk, er det på det rene at mange beboere i området vil bringe saken inn for retten for å få nedlagt forbud mot skytebanen fordi tålegrensen etter grannelovens § 2 vil bli overskredet mht blyforurensning av drikkevannsbrønnene, støyplagene for naboene og sikkerhetsrisikoen for Gupu Gård og Serveringssted. Ingen er tjent med at de alvorlige innvendingene mot planen fortsatt blir ignorert slik kommunens administrasjon og politiske organer har gjort. Saksbehandlingen i og avgjørelsesgrunnlaget for kommunen, fylkesmannen og departementet vil bli dokumentert og stå sentralt ved det rettslige skjønn etter grannelovens § 7 jfr. § 2 som vil bli begjært så snart det eventuelt blir aktuelt og nødvendig.

På denne bakgrunn er det viktig at fylkesmannen sørger for å ta den tiden som er nødvendig for å få vurdert samtlige innsigelser mot planene. Siden innsigelsene med dokumentasjon er blitt fremført i et relativt stort antall dokumenter, og vi her kan fremlegge nye opplysninger og ny dokumentasjon, mener vi at det er behov for å få gjennomgå saken også i et møte før fylkesmannen konkluderer.

3 REGULERINGSPLANEN ER IKKE ENDELIG BEHANDLET AV KOMMUNEN

Etter markalovens § 6 andre ledd skal stadfestelsesbehandlingen gjelde kommunens «*endelige vedtak*» av reguleringsplanen.

Kommunen har allerede uttalt at reguleringsplanen må endres hvis det viser seg at eieren av den berørte skogeiendommen gnr. 58 bnr. 1 – 1, Peder W. Cappelen, ikke vil avstå grunn eller gi brukstillatelse til at hans eiendom benyttes slik som planen forutsetter. Dette uttalte kommunaldirektør Einar Wøhni i kommunestyret ved innledningen av dets behandling av saken i møtet 10. desember 2014, og dette ble følgelig lagt til grunn av kommunestyret.

Bilag 2: Avskrift av ordførerens og kommunaldirektør Wøhnis uttalelse til kommunestyret ved innledningen av behandlingen (avskrift fra kommunens videooverføring fra kommunestyrets behandling)

Det samme er uttalt i kommunens oversendelsesbrev av 18. desember 2014 til fylkesmannen og i brev av samme dato til undertegnede.

Peder W. Cappelén har imidlertid ved sin medunderskrift av brev av 30. oktober 2014 til kommunen og Bærums Skiklub og ikke minst i sine brev av 9. desember 2014 til kommunen og klubbene gjort det helt klart at han ikke vil medvirke til gjennomføringen av det planlagte anlegget.

Uttalelsen fra kommunen om at klubbene og/eller kommunen vil forhandle med Peder W. Cappelén for å få ham til å endre standpunkt, var derfor uten grunnlag i dokumentene da de ble avgitt, og dette er bekreftet ved Cappeléns brev av 3. februar 2015 til fylkesmannen der han har gjentatt at han ikke under noen omstendighet vil medvirke til realiseringen av reguleringsplanen med sin eiendom. Han har redegjort for begrunnelsen i sine brev.

Slik reguleringsplanen er utformet, innenfor det skarpt begrensede arealet som er til rådighet, er en realisering av den vedtatte reguleringsplanen helt avhengig av å kunne benytte Cappeléns eiendom, både i vest og langs hele sørsiden av hans eiendom. Kommunaldirektør Wøhnis redegjørelse til kommunestyret inneholdt ikke en fyllestgjørende og korrekt beskrivelse av konsekvensene av at Cappeléns eiendom ikke kan benyttes, til tross for at administrasjonen under hele planprosessen har kjent til eiendomsgrensene innenfor planområdet. Hans uttalelse om at planen kan justeres, er ikke riktig, og hans uttalelse om dialog med Cappelén er også direkte feil.

Etter dette er det på det rene at kommunen og klubbene er nødt til å endre planen før den eventuelt kan realiseres. Det er ikke vanskelig å forstå av kartet og terrengforholdene at kommunens egen eiendom ikke gir plass for et anlegg med det innhold som den foreliggende planen har. Det må derfor under enhver omstendighet utarbeides en ny reguleringsplan som vil være vesentlig forskjellig fra den vedtatte, slik at det i relasjon til markalovens § 6 andre ledd ikke foreligger noen «endelig» vedtatt reguleringsplan som er klar for stadfestelsesbehandling av departementet. Saken bør derfor sendes i retur til kommunen, enten av fylkesmannen nå eller av departementet uten stadfestelsesvedtak.

Denne lovforståelsen følger av at markaloven selv ikke har noen unntakshjemmel for *endringer av tidligere stadfestede reguleringsplaner*. Lovforarbeidene viser klart at formålet med § 6 – både første og andre ledd – er gitt for å sikre at departementet har kontroll med at markalovens formål og bestemmelser blir fulgt av kommunene. Det vises bl.a. til Ot prp nr 23 (2008-2009) kapittel 3.6.3, side 23 nest siste avsnitt:

«Lovforslaget inneholder videre regler om at igangsetting av arbeid med kommuneplan eller reguleringsplan som vedrører Marka krever departementets tillatelse. I tillegg må planvedtak i slike saker stadfestes av departementet for å være gyldige. Departementet kan etter forslaget også gjøre de endringer i kommunens planer som anses nødvendig. Slik oppnås etter departementets syn tilfredsstillende kontroll med hvilke arealplaner som godkjennes i Marka. Dette vil være et viktig virkemiddel for departementet til å påse at det ikke vedtas planer i strid med lovens formål, eller at natur- og friluftsverdier blir skadelidende.»

Dette er for øvrig i samsvar med den alminnelige bestemmelsen i plan- og bygningslovens § 12-14 første ledd.

«§ 12-14 Endring og oppheving av reguleringsplan

For utfylling, endring og oppheving av reguleringsplan gjelder samme bestemmelser som for utarbeiding av ny plan.»

Delegasjonshjemmelen i denne bestemmelsens andre ledd for den interne kommunale behandlingen av «mindre endringer» innebærer ikke at departementets stadfestelsesmyndighet etter markalovens § 6 andre ledd settes ut av kraft.

Når det gjelder det faktum at planen ikke lar seg endre slik at arealet kan utnyttes som beskrevet i planforslaget når Peder W. Cappelens eiendom ikke kan benyttes, viser jeg ytterligere til dette:

Bilag 3: Brev av 12. desember 2014 med tre vedlegg fra undertegnede til Bærum kommune

Vi vil i møtet med fylkesmannens representanter gjerne få gjennomgå og påvise dette nærmere hvis det ikke fremstår som tilstrekkelig klart ut fra dokumenter, planbeskrivelse og kart.

4 PLANFORSLAGET I FORHOLD TIL FYLKESMANNENS HØRINGSUTTALELSE AV 22. MAI 2014

Vi har i brev av 27. august 2014 til kommunen gjennomgått og påvist den manglende viljen fra forslagsstillernes side til å etterkomme fylkesmannens henstillinger om tilpasninger av hensyn til de andre formålene angitt i markalovens § 1; *friluftsliv og naturopplevelse*, som skal ivaretas på lik linje med hensynet til idretten.

Vi har merket oss at de kommunale organene som etter 27. august 2014 behandlet og godkjente søknaden om reguleringsplanen, ikke etterkom noen av de mange velbegrunnede henstillingene i fylkesmannens høringsuttalelse av 22. mai 2014.

Dette gjelder i særlig grad henstillingen om begrensninger i skytetidene av hensyn til det allmenne friluftslivet (og for de nærmeste beboerne). Fylkesmannen anmodet kommunen om å vurdere å gjøre helgene skytefrie og sette begrensninger på antallet helgearrangementer, samt å sette restriksjoner på bruken av skytebanen også i sommersesongen for å ivareta det allmenne friluftslivets behov for fravær av uønsket lyd.

Rådmannen tok henstillingen delvis til følge, men dette ble satt til side av planutvalget etterfulgt av formannskapet og kommunestyret. Resultatet er at den planen som skal vurderes for stadfestelse av departementet, tillater bruk av skytebanen hver eneste dag hele året igjennom, helger som hverdager. Dette er en direkte og inngripende tilsidesettelse av de øvrige interessene som anvendelsen av markaloven skal sikre en rimelig ivaretagelse av; *friluftsliv og naturopplevelse*, i tillegg til beboernes behov og interesser og samtlige brukeres sikkerhet.

Tilsidesettelsen av fylkesmannens henstilling er skjedd til tross for bl.a. denne klare uttalelsen i fylkesmannens høringsuttalelse av 22. mai 2014:

«Fylkesmannen vil bemerke at planforslaget medfører beslag på et større område og økt aktivitet med støy fra skiskyting vil kunne bidra negativt for det allmenne friluftsliv. Vi mener derfor at skytetidene må reduseres for å ivareta allmennhetens tilgang til Marka hvor behov for å oppleve fravær av uønsket lyd er viktig for rekreasjonen.»

Forslagsstillernes sterke motstand mot dette må ses i sammenheng med at de ifølge planforslaget uttaler at de forventer opp til 400 000 skudd årlig. Skytestøyen vil derfor bli en permanent, omfattende og kontinuerlig belastning for de nærmeste beboerne og for alle brukerne av denne inngangen til Vestmarka.

Når det gjelder behovet for vern av den verdifulle sumpskogen der skytebanen og dammen skal anlegges, viste fylkesmannen til BioFokus' notat 2012-22 og anmodet om å vurdere notatets *«forslag til justeringer av planlagte installasjoner som vil skåne den større del av disse arealene med sumpskog.»*

Dette lar seg ikke gjøre. Arealet er allerede så begrenset at klubbene har måttet redusere skytebanen fra 30 til 20 blinker. Terrengformasjonen og de begrensningene som utgjøres av parkeringsplassen i øst, høyspentlinjen i nord, Vestmarkveien i sør og Grønlandsveien i vest, innebærer at det ikke er noen mulighet for å foreta forskyvninger og omdisponeringer som er egnet til å forhindre en full ødeleggelse av hele sumpskogområdet.

5 NY DOKUMENTASJON OM BLYFORURENSNING FRA SKYTEBANER

Hvis saken ikke blir sendt tilbake til kommunen for utarbeidelse av endelig reguleringsplan, ber vi om at fylkesmannen avventer den utredningen som Forsvarsbygg har bestilt om forurensning fra skytebaner. Vi har fått opplyst at også skiskytingsbaner vil bli behandlet i den. Utredningen var opprinnelig ventet i høst. Det er nå opplyst at den vil foreligge ganske snart.

Jeg vil i tillegg påberope denne rapporten:

Bilag 4: Undersøkelse av bly på Løvenskioldbanen, datert 8. april 2014, utarbeidet av KConsult v/sivilingeniør Knut S. Søråas

Jeg viser til rapporten i sin helhet, som har overføringsverdi til sannsynligheten for den langsiktige utviklingen med den planlagte helårs skytebanen i Vestmarka.

Jeg gjengir følgende fra kapitlet *«Oppsummering av funn»* på side 4:

«Som følge av at banen har blitt brukt gjennom mange år, og at bruken har økt med årene, har området gradvis blitt mer forurensset av bly fra den ammunisjonen som har blitt brukt. Målingene som er foretatt viser blyforurensning som sprer seg fra selve baneområdet og følger vannveiene. Rapporten påviser at området nedenfor banen nå stedvis er blitt så forurensset at jordsmonnet forurensningsmessig kan klassifiseres som Svært dårlig eller som Farlig avfall, og vannet ikke bør drikkes. Målingene gir også mistanke om at blyforurensningen kan – eller allerede har – spredt seg til grunnvannet i området.»

Fra rapporten vil jeg gjengi dette, som har overføringsverdi for forholdene i vår sak:

Side 22:

«Vannprøver

Det ble tatt en vannprøve 15. februar 2012. Denne ble tatt fra bekken som renner ut fra leirduebanen rett nedenfor der den krysser turveien opp til Østernvann, altså mindre enn 100 meter fra parkeringsplassen ved Østernvannssvingen og om lag 500 m nedstrøm fra leirduebanens nedslagsområde. Dette var midtvinters i en kald periode, figur 12.

Det ble da målt 29 mikrogram bly pr liter som er høyeste tilstandsklasse V (Svært Dårlig). Utslipptet av bly til vann varierer betydelig med nedbør og snøsmelting og blykonsentrasjonen vil være høyest i perioder med stor vannføring. Målingen representerer derfor antakelig en minimumsverdi.»

Side 12-13:

«Vurderinger

...

Ved økende avstand til kilden og ved blanding med vann fra andre rene bekker, er det naturlig at konsentrasjonen av bly i sedimentene og i vannet vil avta. Allikevel viser det seg at sterkt forurensede områder og vann i avrenningsbekker kan strekke seg langt nedover fra kilden:

- **Området nedenfor gevær- og pistolbanen:** Kildene for blyforurensningen her er kulefangervollene på geværbanene og pistolbanene, sannsynligvis også målområdet på den tidligere 600 m banen. Det er ingen åpne bekker fra disse til de bekkene syd for geværbanen hvor forurensningen ble påvist. Det betyr at bly har migrert fra kulefangervollene under jorden til der vannføringen kommer opp i dagen rett nedenfor der veien langs geværbanen svinger mot pistolbanen. Det er en avstand på om lag 100 meter i luftlinje fra kulefangervollen på 300 m banen. I dette området viste de to målingene nr. 103 og 104 henholdsvis 862 og 941 ppm, dvs tilstandsklasse 5 Svært dårlig. Målingene ble gjort på en sedimentprøve fra bekkeleiet.

Fra dette området og sydover strekker det seg et større område med enda høyere blyverdier og som må karakteriseres som Farlig avfall om lag 400 meter sydover. Blyverdiene i dette området viste alle svært høye verdier, 3 – 4 ganger høyere, enn i området ovenfor. Gjennomsnitt av 21 målinger er 3100 ppm, høyeste verdi er 6646 ppm. Disse målingene ble også gjort på sedimenter fra bekkeleiene. Med andre ord tiltar forurensningen her med økende avstand fra kilden. Det kan bare bety at blyet transporteres under bakken og kommer etter hvert opp til overflaten igjen lenger nede i terrenget. Dette reiser spørsmålet om forurensning av grunnvann.

Svært høye blyverdier ble påvist helt ned mot turveien mellom Lund og kjøreveien fra Løvenskioldbanen.

- **Utløpsbekk fra leirduebanen mot Østernvannssvingen ned til Østernbekken:** Kilden for forurensningen her er nedslagsområdet for leirduebanen. Omlag 500 m fra kilden, der avrenningsbekken løper under turveien fra Østernvannssvingen til Østernvann ble det påvist sedimenter med tilstandsklasse 5 Svært dårlig (målingene 93 og 94). Vannprøven ble også tatt her. På måletidspunktet var vannføringen liten og det tilsier

at målinger vil gi lave verdier. Til tross for det ble det målt 29 mikrogram bly pr liter som er høyeste tilstandsklasse (V - Svært dårlig).

- *Vannet og sedimentene i og ved denne bekken i hele dens lengde må klassifiseres som Svært dårlig. Det er dessuten ingen tvil om at hvis målingene av sedimentene hadde blitt gjort på tørre prøver slik de burde, ville de blitt klassifisert med tilstanden Farlig avfall.*

Vannprøven ble tatt om lag 500 m fra skytebanen, men i et område preget av sterk turtrafikk og aktiv bruk av naturen med barn som leker og sinking av sopp og bær. For de fleste turgåere er det ikke naturlig å tenke på blyforurensning her.»

Rapportens funn føyer seg inn i de funn som er registrert i andre undersøkelser. Jeg viser til NIVA-Rapport med tittel «*Tungmetallavrenning fra sivile skytebaner - Resultater fra undersøkelser i 2006*» (nr. 5367-2007) avgitt mars 2007. I sammendraget på signatursiden er bl.a. dette opplyst:

«... Konsentrasjonene av metaller varierte fra nær bakgrunnsnivå til opp mot 200 µg/l for bly og sink, 100 µg/l for kobber og 30 µg/l for antimon. SFT har valgt LBRL (Lowest Biological Risk Level) i risikovurderinger for avhending av skytebaner. LBRL-grensene for Cu, Pb og Zn, sammenfaller med øvre grense for tilstandsklasse III i SFTs klassifisering av miljøkvalitet i ferskvann. Det var størst andel av konsentrasjoner over LBRL i dammer og sig, men for bly var også hele 80 % av konsentrasjonene høyere enn LBRL i bekkene. Konsentrasjonene var lavere enn LBRL for alle metallene i elvene. Hvor langt nedstrøms som konsentrasjonene overstiger LBRL-grensene avhenger av fortykningsevnen fra tilkommende bekker/elver som avvanner uforurensede områder. Det er laget faktaark for hver skytebane med risikovurdering for forurensning nedstrøms banene. Det er foreslått ulike tiltak for å redusere utlekking av bly fra skytebaner.»

Det er grunn til å merke seg siste setning i sammendraget; det er ikke foreslått tiltak for å hindre utlekking av bly fra skytebaner, men å redusere det. Det samme er tilfellet i rapporten ellers, og det må forstås som et uttrykk for at det ikke er realistisk å tro at det er mulig å hindre blyutlekking fra skytebaner; bare å redusere det. Det er også dette vi har lagt til grunn i våre uttalelser i saken, og vi har fremlagt dokumentasjon som viser de lokale forhold som gjør at blyforurensning av grunnvannet og vassdraget over tid er en direkte sannsynlig konsekvens av den planlagte bruken av skytebanen.

Vi har i flere brev henvist tatt opp dannelsen av blyfragmenter ved standplass og i 5-10 meters lengde tilbake fra metallskivene, som er særegent for skiskyting. NIVA skriver i kapittel 5 om forslag til tiltak:

«5.1.1 Fragmentering av prosjektiler

Ved skyting spres en del partikler av metallisk bly ved standplass og noe slites av ved anslag i jord og mot stein/jord. Fragmentering øker overflaten av hver kule/hagl og bidrar til økt eksponering for korrosjon og økt risiko for utlekking av korrosjonsprodukter. Det er vist at opptil 1,5 % av kulas vekt kan fysisk bli fjernet ved anslag i jord (Hardison et al 2004). Ved anslag mot stein/fjell vil splintring og blyavsetning på stein være svært ugunstig med hensyn til korrosjon og utlekking. Retningslinjer for bygging av skytevoller er gitt i USEPA (2005). I tillegg har FFI og Forsvarsbygg erfaringer på dette området. Vi kan derfor fastslå følgende:

Tiltak 1: *Målområdet må ha masser som ikke fragmenterer kuler og hagl nevneverdig.»*

I vårt tilfelle vil nettopp fragmentering foregå i vesentlig grad, mens det skal være en åpen bekk over skytebanen, og det vil være umulig å forhindre at fragmentene vil bli skylt utover i terrenget nedenfor og spre seg til bekken/Stokkerelva og i grunnvannet. Det første tiltaket NIVA anbefale, er følgelig umulig å sette i verk på den planlagte skytebanen i Vestmarka.

Av de konkrete funnene gjengir vi fra tre skytebaner som er beskrevet i vedlegget til NIVAs rapport, der grunnforholdene er sammenlignbare med forholdene i vårt område:

«Ved Grotjønn ble en vannprøve tatt 100 m nedstrøms skytevoll i bekk med lav vannføring (st.1). Konsentrasjoner av bly og kobber var høye og høyere enn LBRL. Bart fjell og tynn morene ved st.1, elveavsetninger ved st.2. Konsentrasjonene fortynnes i Grotjønn, men de var likevel over LBRL for Pb og Cu i utløpet til tross for høy vannføring. Utlekking av metaller forurenses også bekken nedstrøms skytebanen selv om en del av utløst bly fra skytevollene vil sedimentere knyttet til partikler i Grotjern.

Ved Farsund skytebane var konsentrasjonene over LBRL både 10 m nedstrøms en av skytevollene (st.1) og nedenfor banen ca 200 lenger ned (st.2). Bart fjell og morene i baneområdet. Vannføringen i bekken beskrives som normal og det er klart at utlekking av metaller forurenses bekken umiddelbart nedstrøms skytebanen. Det er mulig at 100 m nedenfor st.2 vil fortynning fra en bekk som tilkommer reduserte konsentrasjonene under LBRL nivå.

Ved Røyseland var konsentrasjonene i bekken over LPRT for bly, men lavere for kobber og sink, både 15 m nedstrøms skytvoll (st.1) og 150 m nedstrøms (st. 2). Bart fjell og morene i baneområdet. Vannføringen i bekken beskrives som høy ved prøvetakningen og utlekking av metaller forurenses bekken nedstrøms skytebanen. Bekken er svært sur og dette indikerer også et surt miljø og høy korrosjonshastighet av kuler og hagl på baneområdet. Høyere konsentrasjoner kan forventes ved lavere vannføring. Når en sidebekk tilkommer 500 m nedenfor st.2 vil konsentrasjonene høyst sannsynlig bli lavere enn LPRT-grensene.»

I våre skriftlige innlegg til kommunen har vi vist til BioFokus' notat 2012-22 som beskriver at myrområdet, sumpskogen og vannføringen der hvor skytebanen er planlagt plassert, er et resultat av at grunnvannet trenger opp til overflaten. Vi har videre dokumentert at overflaten i området består av oppsprukket rombeporfyr over løse bergarter av annen art, slik at det er meget høy permeabilitet fra overflatevann til grunnvann, motsatt av hva Multiconsult har lagt til grunn i plandokumentet og i notat av 1. juli 2014. Det er derfor ikke uten grunn at Bærum kommune har forbudt bruk av veisalt i hele Vestmarkveien på grunn av drikkevannsbrønnene i området. Og det symptomatisk at en av beboerne rett nedenfor Franskleiv, Kjell Grønnevold Olsen i Vestmarkveien 206, gnr. 58 bnr. 9, har rapportert følgende i erklæring av 23. november 2014:

«I 2003 tok jeg en fargeprøve av vannet mitt etterat det ble påvist tarmbakterier i vannet. Jeg hadde tarmbakterier om sommeren, men ikke om vinteren. 29.10.2003 kl. 9.30 tilsatte jeg ett kilo bringebær-rødt fargestoff i grøften ca.15 meter fra borehullet pluss 30 liter med vann. 30.10 kl.11.00 var vannet blitt lakserødt i springen. Borehullet er på 60 meter. Dette viser at det er dårlig fjell i området.»

Med grøften mener han veigrøften langs Vestmarkveien.

Rapporten om bly på Løvenskioldbanen vil bli fremlagt for skjønnsretten under behandlingen av skjønn etter grannelovens § 7 jfr. § 2. Sivilingeniør Knut S. Søråas vil bli ført som sakkyndig vitne og det vil bli krevd befaring på Løvenskioldbanen for en nærmere påvisning av forekomstene og spredningene av bly og andre tungmetaller, noe som vil inngå i skjønnsrettens grunnlag for vurderingen av risikoen og sannsynligheten for blyforurensning fra den planlagte skytebanen i Vestmarka.

For skjønnsretten vil det bl.a. bli spørsmål om det er grunnlag for å bygge på den forutsetning at de tiltak som blir satt i verk med det mål å *hindre blyforurensning* av grunnvannsbrønnene, og det *kontrollregimet* som forutsettes satt i verk, vil gi *garanti* mot forurensning over tid. I denne vurderingen vil grunneierne bl.a. vise til at det ikke er ansett realistisk å *hindre* utlekking, bare å *redusere* det.

Ved vurderingen for skjønnsretten vil det bli et spørsmål om det er grunnlag for den nødvendige tillit til at Bærum kommune og Fylkesmannen i Oslo og Akershus som fourensningsmyndigheter etter forurensningsloven (jfr. § 81 første ledd) vil forvalte sitt ansvar, i lys av erfaringene fra bl.a. Løvenskioldbanen. Slik denne reguleringssaken har vært politisk styrt fra begynnelsen av og gjennom hele prosessen, har beboerne og mange brukere av Vestmarka ikke tillit til at kommunen i egenskap av lokal forurensningsmyndighet vil utgjøre en *garanti* for at det til enhver tid vil være satt i verk forebyggende tiltak og kontrolltiltak som innebærer at skjønnsretten vil måtte legge til grunn at utlekking overhodet ikke kan eller vil skje.

Vennlig hilsen

Lars Holo